

Posudek bakalářské práce

Analýza pojmenování vybraného věcného pole v barokním slovníku – Veronika Dlouhá

Veronika Dlouhá si pro svou bakalářskou práci vybrala zajímavé téma, zaměřila se na vybrané věcné pole v barokním slovníku Jana Václava Pohla. Vytyčila si tak ne zcela snadný úkol, jednak pracovala s jazykovým materiálem barokní češtiny, který nemusí být současnému uživateli jazyka vždy dobře srozumitelný, jednak si musela poradit s textem psaným humanistickým pravopisem.

Autorku zajímalo, kterými slovtvornými formanty jsou tvořeny názvy v sémantické skupině slov s názvem O vodě, loďstvu a rybách, které slovtvorné kategorie a typy jsou ve zkoumaném materiálu zastoupeny, zda doložené lexémy a slovtvorné typy pokračují do současné češtiny, a pokud ano, zda jsou produktivní v současném jazyce. U názvů, které do současné češtiny nepokračují, se pokusila objasnit jejich lexikální význam. Jazykový materiál zahrnoval celkem 202 dokladů slov, která byla rozdělena na motivovaná a nemotivovaná. Nemotivovaným slovům autorka dále nevěnovala pozornost, slovtvorně utvářené lexémy podrobila slovtvorné analýze, zařadila je ke slovtvorné kategorii a slovtvornému typu. Získané údaje porovnála s údaji v odborné literatuře.

V teoretické části se autorka na základě studia odborné literatury snažila vysvětlit základní pojmy slovtvorby. Ne vždy se jí však podařilo správně formulovat některá tvrzení a mnohdy se nevyhnula nepřesnostem. Např. na s. 2 uvádí, že slovtvorba pracuje se stejnými jednotkami jako morfologie. Opravdu se jedná o stejné jednotky? Za nepřesné také považuji např. vysvětlení pojmu fundace či na s. 5 – *koncovka je postupem bezafixálním*. Některé informace jsou podle mého názoru vzhledem k tématu práce redundantní (např. na s. 5 – *koncovky dělíme na rodové, pádové, osobní a infinitivní*). Naopak zcela chybí vysvětlení pojmu produktivita, s nímž autorka pracuje nejen v úvodu při formulaci cílů BP. Předpokládám, že to bude vysvětleno u obhajoby.

Jádro bakalářské práce představuje část praktická. Získané doklady jsou řazeny podle příslušnosti ke slovtvorné kategorii a slovtvornému typu, u každé slovtvorné kategorie i typu je uvedena stručná definice. Autorka při tom vycházela především z Mluvnice češtiny 1, ale pracovala také se Slovníkem afixů (dostupným online) či s monografií P. Nejedlého (2019). U jednotlivých dokladů systematicky uvádí základová slova a informaci, zda výrazy pokračují do současné češtiny, u některých dokladů tuto skutečnost ověřuje v SSJČ či v Jungmannově Slovníku česko-německém. Za každou slovtvornou kategorii je uveden shrnující závěr. Ani zde se autorka nevyhnula některým nepřesným formulacím, např. na s. 23 – *slovo korábka je užíváno v nespisovném jazyce, ale do spisovného jazyka se nedochovalo*. Ne zcela výstižný je podle mého názoru název podkapitoly *Názvy dvouslovné*, který je řazen na úroveň slovtvorné kategorie (s. 30).

K práci mám i jiné dílčí připomínky, které bude třeba vysvětlit u obhajoby:

Mezi odvozeniny tvořené příponou -iště jsou zařazena substantiva, u nichž autorka uvádí, že jsou odvozena od substantiv (*řečiště*) a od adjektiv (*písečníště*). Opravdu lze hovořit o slovech náležejících k jednomu slovtvornému typu?

U substantiva *vyzina* je uvedeno, že do současné češtiny nepokračuje. SSJČ ale toto lemma dokládá. Má snad autorka na mysli, že nepokračuje pouze určitý význam této polysémií lexikální jednotky?

U názvů dvouslovných autorka uvádí dvakrát slovtvorný typ adjektiv tvořených příponou -ný. Co ji k tomu vedlo?

Jak autorka chápe rozdíl mezi frekvencí a produktivitou v lexikálním systému češtiny?

Autorka získala dobře provedenou excerpci jazykový materiál odpovídajícího rozsahu, který analyzovala, ale práce bohužel nese stopy značného chvatu při závěrečném zpracování textu. Vedle výše uvedených obsahových nedostatků je úroveň práce snížena také nedostatky formálními, např. v celé práci chybí čísla stránek; s. 8 – *vydělili jsme skupinu slov, které...*; s. 9 – *slovník afixů*, s. 10 – *Slovník afixů*; s. 30 – *Význam tohoto adjektiva vyvozuje z německého...*

I přes uvedené výhrady byl podle mého názoru stanovený cíl splněn, autorka provedla na základě stanovených kritérií analýzu jazykového materiálu a následnou syntézu závěrů.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **d o b ř e**.

Mgr. Martina Spěváčková, Ph.D.
vedoucí práce

V Plzni 4. 9. 2022

Souhlasí s originálem
Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury
Spěváčková

Posudek bakalářské práce

Analýza pojmenování vybraného věcného pole v barokním slovníku – Veronika Dlouhá

Veronika Dlouhá si pro svou bakalářskou práci vybrala zajímavé téma, zaměřila se na vybrané věcné pole v barokním slovníku Jana Václava Pohla. Vytyčila si tak ne zcela snadný úkol, jednak pracovala s jazykovým materiálem barokní češtiny, který nemusí být současnému uživateli jazyka vždy dobře srozumitelný, jednak si musela poradit s textem psaným humanistickým pravopisem.

Autorku zajímalo, kterými slovtvornými formanty jsou tvořeny názvy v sémantické skupině slov s názvem O vodě, loďstvu a rybách, které slovtvorné kategorie a typy jsou ve zkoumaném materiálu zastoupeny, zda doložené lexémy a slovtvorné typy pokračují do současné češtiny, a pokud ano, zda jsou produktivní v současném jazyce. U názvů, které do současné češtiny nepokračují, se pokusila objasnit jejich lexikální význam. Jazykový materiál zahrnoval celkem 202 dokladů slov, která byla rozdělena na motivovaná a nemotivovaná. Nemotivovaným slovům autorka dále nevěnovala pozornost, slovtvorně utvářené lexémy podrobila slovtvorné analýze, zařadila je ke slovtvorné kategorii a slovtvornému typu. Získané údaje porovnála s údaji v odborné literatuře.

V teoretické části se autorka na základě studia odborné literatury snažila vysvětlit základní pojmy slovtvorby. Ne vždy se jí však podařilo správně formulovat některá tvrzení a mnohdy se nevyhnula nepřesnostem. Např. na s. 2 uvádí, že slovtvorba pracuje se stejnými jednotkami jako morfologie. Opravdu se jedná o stejné jednotky? Za nepřesné také považuji např. vysvětlení pojmu fundace či na s. 5 – *koncovka je postupem bezafixálním*. Některé informace jsou podle mého názoru vzhledem k tématu práce redundantní (např. na s. 5 – *koncovky dělíme na rodové, pádové, osobní a infinitivní*). Naopak zcela chybí vysvětlení pojmu produktivita, s nímž autorka pracuje nejen v úvodu při formulaci cílů BP. Předpokládám, že to bude vysvětleno u obhajoby.

Jádro bakalářské práce představuje část praktická. Získané doklady jsou řazeny podle příslušnosti ke slovtvorné kategorii a slovtvornému typu, u každé slovtvorné kategorie i typu je uvedena stručná definice. Autorka při tom vycházela především z Mluvnice češtiny 1, ale pracovala také se Slovníkem afixů (dostupným online) či s monografií P. Nejedlého (2019). U jednotlivých dokladů systematicky uvádí základová slova a informaci, zda výrazy pokračují do současné češtiny, u některých dokladů tuto skutečnost ověřuje v SSJČ či v Jungmannově Slovníku česko-německém. Za každou slovtvornou kategorii je uveden shrnující závěr. Ani zde se autorka nevyhnula některým nepřesným formulacím, např. na s. 23 – *slovo korábka je užíváno v nespisovném jazyce, ale do spisovného jazyka se nedochovalo*. Ne zcela výstižný je podle mého názoru název podkapitoly *Názvy dvouslovné*, který je řazen na úroveň slovtvorné kategorie (s. 30).

K práci mám i jiné dílčí připomínky, které bude třeba vysvětlit u obhajoby:

Mezi odvozeniny tvořené příponou -iště jsou zařazena substantiva, u nichž autorka uvádí, že jsou odvozena od substantiv (*řečiště*) a od adjektiv (*písečníště*). Opravdu lze hovořit o slovech náležejících k jednomu slovtvornému typu?

U substantiva *vyzina* je uvedeno, že do současné češtiny nepokračuje. SSJČ ale toto lemma dokládá. Má snad autorka na mysli, že nepokračuje pouze určitý význam této polysémií lexikální jednotky?

U názvů dvouslovných autorka uvádí dvakrát slovtvorný typ adjektiv tvořených příponou -ný. Co ji k tomu vedlo?

Jak autorka chápe rozdíl mezi frekvencí a produktivitou v lexikálním systému češtiny?

Autorka získala dobře provedenou excerpci jazykový materiál odpovídajícího rozsahu, který analyzovala, ale práce bohužel nese stopy značného chvatu při závěrečném zpracování textu. Vedle výše uvedených obsahových nedostatků je úroveň práce snížena také nedostatky formálními, např. v celé práci chybí čísla stránek; s. 8 – *vydělili jsme skupinu slov, které...*; s. 9 – *slovník afixů*, s. 10 – *Slovník afixů*; s. 30 – *Význam tohoto adjektiva vyvozuje z německého...*

I přes uvedené výhrady byl podle mého názoru stanovený cíl splněn, autorka provedla na základě stanovených kritérií analýzu jazykového materiálu a následnou syntézu závěrů.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **d o b ř e**.

Mgr. Martina Spěváčková, Ph.D.
vedoucí práce

V Plzni 4. 9. 2022

Souhlasí s originálem
Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury
Spěváčková